

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Калина Викторова Василева – Койчева, Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН, пенсионер
за дисертационния труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Анета Стоянова Атанасова, редовен докторант по специалността „Български език“ в ССБЕ към ИБЕ „Проф. Л. Андрейчин“ – БАН
на тема: ГЛАГОЛНАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРСКИТЕ ГРАМАТИКИ НА НЕМСКИ ЕЗИК ОТ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА ХІХ И ПЪРВАТА ПОЛОВИНА НА ХХ ВЕК

Проблематиката в обекта на изследването – граматиките на българския език, писани на немски и издавани в чужбина в края на ХІХ и началото на ХХ век, не беше позната на българската езиковедска общност (с няколко изключения), ето защо избраната от проф. д.ф.н. Владко Мурдаров тема, научен ръководител на докторантката, е особено актуална. Тя е значима не само в научноприложно отношение – запознаване с немскоезичните граматики на българския език по онова време, но и с факта, че към настоящето има наслагване на задълбочени изследвания и приноси за глаголната система. Така че изследването предполага възможност за избор на научна гледна точка, за анализ и разкриване на системност в разглежданите граматики. Като докторантка в ССБЕ и като ползваща добре немски език Анета Атанасова прие с интерес избора на темата и представя една подробна и цялостна работа около 340 страници, в която показва сериозно познание върху шестте български граматики на немски език. От текста на дисертацията е видно, че тя е разширила изследването си в посока биография и личност на авторите, както и характеристика на научния контекст и времето на създаване на трудовете.

От работата личи, че тя познава много добре съдържанието на изследваната тематика и отнасящата се към нея научна литература (близо 200 библиографски източника). Основната методика на изследване в дисертацията е описателната, но авторката прилага този метод паралелно при разглежданите категории, което е работещо решение, за да се видят и открият авторите гледни точки. Това ѝ помага да оформи съответните виждания, да се постарее да ги обобщи при заключенията. В

дисертацията е приет хронологичният метод, зададен още в темата, така че проучването следва времевата последователност: залоget се разглежда в граматиките от втората половина XIX, после в тези от XX, следва вид на глагола, време на глагола и наклонение. Прегледно в схеми са представени резултатите от схващанията на авторите – Антон и Драган Цанкови, Франтишек Вимазал, Франтишек Хлеборад, Адолф Щраус и Имре Дугович, Густав Вайганд и Димитър Гаврийски. В работата личи прилежно до педантичност представяне на схващанията и вижданията на авторите за възприемането и употребата на граматичните категории на българския глагол. Това дава възможност да се проследи как се възприемат терминологично и как се разработват съответните глаголни категории в немскоезичните граматики, как се разширява научното познание и се обогатява историята на българската граматичната мисъл. В този смисъл дисертационният труд притежава научноприложен принос. Дисертацията и отбелязаните от авторката приноси (с. 34 от автореферата) са нейно лично дело. Публикациите (научни съобщения) във връзка с дисертационния труд – пет на брой, са отпечатани в научни издания и отговарят на поставените изисквания. Авторефератът правилно и компактно отразява основните положения в дисертацията.

Приемайки позицията на авторката за така изпълнената и представена работа, аз имам едно принципно критично възмражение за избор на методичен подход, който чрез анализ, отговарящ на въпроса „защо?“, представя доказателства за глаголната система в българските граматики на немски език – цел, поставена от научния ръководител. Има описателност, прецизираност, фактологичност, но не е изведена системността на категорията (съществено предизвикателство и не лесно). Като повечето дисертационни работи и в тази има доста излишни текстови пасажии (напр. за младограматизма и неговото влияние). Приложната страна на дисертацията може да се подготви като научно-популярно издание за по-широка научна общност.

В заключение ще подчертая, че дисертационният труд на Анета С. Атанасова напълно отговаря на изискванията за получаване на образователната и научна степен „доктор“. Отбелязаните достойнства и приноси в него ми дават основание да препоръчам на научното жури да присъди на Анета Стоянова Атанасова образователната и научна степен „доктор“ в специалността 05.04.17 – Български език.

08.09.2016 г.

Изготвила становището: доц. д-р Калина Викторова